

Šiame numeryje...

PORTUGALIJA – Redaktoriaus skiltis padeda tobulinti raštingumą...11

ISLANDIJA – Universito programa skirta sutrikusio intelekto asmenims...11

ŠVEDIJA – Kasdienis mokinių su fizine negalia gyvenimas mokykloje: etnologinis tyrimas...12

LIUKSEMBURGAS – Nauja „pagrindinė mokykla“...13

BELGIJA (FLAMANDŲ BENDRUOMENĖ) – Siūlymas dėl naujo pagalbos mokiniams modelio...14

VOKIETIJA – Ratifikuota JT neįgaliųjų teisių konvencija...15

JUNGTINĖ KARALYSTĖ (Anglija) – Visų pasiekimai: vaikų ir jaunuolių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, neįgaliųjų pasiekimų gerinimas...16

DIREKTORIAUS KREIPIMASIS...2

NAUJA AGENTŪROS INTERNETO SVETAINĖ...3

AUKŠTOJO MOKSLO PRIEINAMUMO VADOVAS...4

VERTINIMAS INKLIUZINĖJE APLINKOJE...5/6

DANIJA – Jungtinė akcija: Stimulas inkluzinio švietimo plėtrai...7

GRAIKIJA – Šiuolaikinės reformos senojoje Graikų švietimo sistemoje...8

ISPANIJA – „Tots músics, tots diferents“ (visi muzikantai, visi skirtingi)...9

PRANCŪZIJA – Du nauji tyrimai ir ugdymo inovacijos...10

DIREKTORIAUS KREIPIMASIS

tvarkytis su „Multikultūrine įvairove ir specialiaisiais ugdymosi poreikiais“. Tuo pat metu eina link pabaigos dar du projektai – vienas „Ankstyvoji intervencija vaikystėje“ – tiriantis šalių pasiektą pažangą šioje srityje ir kitas, kurio tikslas parengti rodiklius inkluzinio švietimo plėtrai vertinti Europos mastu. Pastaruoju metu vyksta baigiamieji šių projektų darbai ir sekančiame EuroNews numeryje apie tai bus pateikta dasugiau informacijos.

Šiais metais mes pradėdame įgyvendinti projektus, kurių metu bus nagrinėjamos kitos mūsų šalims narėms aktualios temos. Vienas jų yra „Mokytojų rengimas inkluzinei švietimo sistemai“, kuriame stebėtojų teisėmis dalyvaus Europos Komisijos ir UNESCO Tarptautinio švietimo biuro deleguotųjų atstovų. Kitas projektas, į kurį įsitrauks ir Cedefop ir OECD yra „Profesinis mokymas ir rengimas“.

2010 metais mes, bendradarbiaudami su UNESCO „Švietimas visiems“ sekretoriatu, rengsime duomenų bazę, kurioje bus sukaupta pačių pažangiausių inkluzinio švietimo politikos plėtros ir praktikos pavyzdžių. Šie pavyzdžiai bus puiki iliustracija politinei akcijai, inicijuotai UNESCO parengtame dokumente „Inkluzinio švietimo politikos gairės“.

Kitais metais, Ispanijai pirmininkaujant ES, svarbiu įvykiu turėtų tapti tarptautinė konferencija, kurią kovo mėnesį organizuos Agentūra ir Ispanijos švietimo ministerija. Konferencija bus skirta inkluzinio švietimo plėtrai, įgyvendinant Lisabonos deklaracijoje išskeltiems 2010 metų uždaviniams, reflektuoti. Kitas konferencijos tikslas – pasikeisti šioje srityje sukaupta informacija ir patirtimi su Lotynų Amerikos šalių specialistais.

Tikimės, kad šis leidinys – EuroNews skirtas specialiojo ugdymo klausimams, jus sudomins, suteiks naujos informacijos. Kaip visuomet, mums būtų labai malonu sulaukti jūsų atsiliepimų. Norinčius su mumis susisiekti prašome naudotis žurnalo pabaigoje pateikta informacija.

Linkime malonaus skaitymo!

Cor Meijer
Direktorius

Mieli Skaitytojai,

Šiame EuroNews numeryje mes supažindinsime jus su naujovėmis, kurios pradėtos diegti mūsų šalyse narėse, o taip pat su Agentūros veiklos naujienomis.

Tikiuosi, kad visa pateikta informacija jums bus naudinga ir jūs su malonumu ją perskaitysite!

Norėdami daugiau apie tai sužinoti, tikiuosi, rasite laiko apsilankyti mūsų atnaujintoje interneto svetainėje, kur galėsite rasti pačių naujausių statistikos duomenų ir informacijos apie teisės aktus, švietimo politikos inovacijas visose Europos valstybėse, o taip pat rezultatus ir įžvalgas tyrimų, kuriuos mes vykdomė 27 mūsų organizacijos šalių narių paskatinti.

Būtent dabar vykdoma daugybė įvairių veiklų, jų visų negaliu išvardyti ir pristatyti, tačiau paminėsiu svarbiausias:

Mes neseniai baigėme įgyvendinti teminį projektą skirtą gvildinti visos Europos švietimo sistemoms kylantį ir rimtu iššūkiu tampantį klausimą: kaip

NAUJIENOS IŠ EUROPOS SPECIALIOJO UGDYMO PLĖTROS AGENTŪROS

NAUJA AGENTŪROS INTERNETO SVETAINĖ

Prieš metus Agentūra sukūrė naują interneto svetainę, pradėjusią veikti 2009 metų pavasarį!

Šis kūrybinis darbas vyko drauge su Mokymosi ir mokslo tyrimų technologijų institutu (ILRT), veikiančiu prie Bristolio universiteto (Jungtinėje Karalystėje, Anglijoje, <http://www.ilrt.bris.ac.uk/>). Agentūros šalių narių deleguoti atstovai surinko informaciją apie svetainės lankytojus, išnagrino jų atsiliepimus ir siūlymus dėl tolesnio svetainės tobulinimo. Šio nedidelio tyrimo rezultatais ir buvo naudotasi kuriant naują svetainės struktūrą ir dizainą.

Atsižvelgus į mūsų interneto svetainės vartotojų pageidavimus, svetainė siūlo:

- Naujienų portalas buvo išplėstas ir dabar jame talpinami informacinio leidinio EuroNews tekstai, pranešimai spaudai ir skaitmeninė naujienų versija. Paskutines naujienas skaitytojai gali perskaityti ir apsilankę pagrindinėje svetainėje ir atsisiuntę norimos informacijos;
- Taip pat visų mūsų šalių narių pateiktą informaciją skaitytojai gali pasiekti tiesiogiai iš pagrindinio internetinio puslapio;
- Nacionaliniuose internetiniuose puslapiuose atitinkama kalba patalpinta informacija susieta reikiamomis nuorodomis su kitomis susijusiomis publikacijomis;
- Tinklapyje įdiegta paieškos funkcija, kuri bus naudinga skaitytojui, norinčiam greitai surasti tam tikros informacijos;
- Interneto svetainės prieinamumas padidėjo, atsižvelgus į W3C rekomendacijas dėl patogaus prieinamumo.

Kviečiame apsilankyti mūsų naujoje interneto svetainėje: www.european-agency.org

AUKŠTOJO MOKSLO PRIEINAMUMO VADOVAS

<http://www.european-agency.org/agency-projects/heag>

Aukštojo mokslo prieinamumo vadovui (HEAG) skirta vieta interneto svetainėje yra unikalus rekomendacijų rinkinys apie paslaugas neįgaliesiems studentams Europos aukštosiose mokyklose.

HEAG pateikia įvairios naudingos informacijos neįgaliesiems studentams, ketinantiems studijuoti užsienyje. Jos tikslas – padėti studentams ir jų dėstytojams pasirinkti tinkamą studentų mainų programą.

Projekte dalyvavo ekspertai iš 26 Agentūros šalių narių, Kroatijos ir Slovakijos. Susipažinti su jų parengta medžiaga galima:

- Šalims narėms skirtuose Agentūros interneto svetainės puslapiuose;
- HEAG duomenų bazėje, kurios vartotojai gali susipažinti su pagalbos neįgaliesiems studentams įvairove visose šalyse.

Šalių narių puslapiuose aprašomi teikiamos pagalbos ir apskritai aukštojo mokslo prieinamumo neįgaliesiems ypatumai, pateikiami kontaktiniai duomenys asmenų, deleguotų šaliai atstovauti HEAG projekte.

Be to, apsilankiusieji svetainėje, pasinaudoję nuorodomis, gali rasti naudingos informacijos apie įvairias įstaigas ir organizacijas,

dirbančias paslaugų neįgaliesiems teikimo srityje. Ji pateikta anglų ir nacionalinėmis kalbomis.

Duomenų bazių turinys atnaujinamas kartą per dvejus metus.

Daugiau informacijos bus suteikta, jei parašysite: heag@european-agency.org

VERTINIMAS INKLIUZINĖJE APLINKOJE

Antrajame projekto etape buvo surengtos ekspertų išvykos į penkias ugdymo įstaigas, jau įgijusias gerosios patirties inkluzinio vertinimo srityje, t. y.: Austrijos Tirolio provincijos Reutte apygardos išteklių centrą; Peder Lykke mokyklą, bendradarbiaujančią su pedagoginio psichologinio konsultavimo tarnyba (PPR) Kopenhagoje (Danija); mokyklas, esančias Prancūzijos Montluçon apygardoje; Vokietijos LFS-Schleswig valstybinį sutrikusio regėjimo mokiniams skirtą centrą ir

Daugiau nei 150 dalyvių, atstovavusių 27 valstybes, susitiko Kipre, Limasolyje 2008 m. spalio 23–24 d. vykusioje konferencijoje „Vertinimas inkluzinėje aplinkoje“, kurią surengė Kipro švietimo ir kultūros ministerija drauge su Europos specialiojo ugdymo plėtros agentūra. Ši konferencija buvo skirta tris metus vykdyto projekto, nagrinėjusio mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo politiką ir praktiką, kurie skatina inkluzinio ugdymo plėtrą bendrojo lavinimo mokyklose.

Projekto „Vertinimas inkluzinėje aplinkoje“ pradžia laikomi 2004 metai, kai Agentūros Atstovų tarybos nariai susitikę išskyrė „vertinimą“ kaip vieną iš tobulintinų sričių, jei norima sėkmingo inkluzinio ugdymo plėtros mokyklose. Šis Agentūros inicijuotas projektas vyko dviem etapais: 1 etapu (2005–2006 m.) ir 2 etapu (2006–2008 m.). Pirmajame projekto etape dalyvavo 23 valstybės, o jo veiklos buvo nukreiptos į iškeltų klausimų nagrinėjimą pradinio ugdymo mokyklose. Antrajame etape dalyvavo 26 valstybės, o vertinimo aspektai nagrinėti vidurinio ugdymo programas vykdančiose mokyklose.

Pirmajame etape projekto dalyviai siekė apibrėžti „inkluzinio vertinimo“ sąvoką. Atlikę išsamią daugybės teisės aktų ir praktikos pavyzdžių analizę, projekto dalyviai sutarė dėl štai tokio apibrėžimo:

Tai tokie teisės aktuose reglamentuoti ir diegiami praktikoje mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo įprastoje mokykloje būdai, kurie skatina visų ir kiekvieno mokinio motyvaciją mokytis. Pagrindinis inkluzinio vertinimo tikslas yra siekti, kad vertinimo politika ir praktika remtų ir skatintų sėkmingą visų mokinių, kuriems dažniausiai gresia atskirtis, neišskiriant ir turinčių SUP, įtrauktį ir dalyvavimą ugdymo procese.

Cavendish mokyklą, veikiančią Runcorne, (Jungtinė Karalystė, Anglija) bei su ja bendradarbiaujančias bendrojo lavinimo mokyklas. Į kiekvieną minėtų įstaigų ekspertai vyko po du kartus ir turėjo galimybę išsamiai susipažinti su praktikoje taikomais mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo būdais.

Esminė įžvalga buvo ta, kad vertinimas, skatinantis sėkmingą mokinio inkluziją turėtų būti nenutrūkstamu procesu, kuriame dalyvautų bendrojo lavinimo mokyklos mokytojai, tėvai ir patys mokiniai, o ne tik į mokyklą atvykę tikrintojai, nedirbantys toje mokykloje. Būdai, metodai ir vertinimo įrankiai, kaip ir žmonės, dalyvaujantys šiame procese, turėtų atspindėti nuostatą, kad vertinimas dėl inkluzijos yra pamatinė viso mokymo ir mokymosi proceso dalis.

Kitu svarbiu projekto atradimu tapo suformulavimas sampratos *Vertinimas dėl mokymosi ir jos diegimo*

◀ Tęsinys...

būdų ugdant mokinius, turinčius SUP, įvardijimas. Tyrimų rezultatai parodė, kad Vertinimas dėl mokymosi, taikomas vertinant mokinių, neturinčių ar turinčių SUP, remiasi tais pačiais principais, o vienintelis skirtumas yra mokytojų naudojami vertinimo įrankiai ir metodai.

Apibendrinant, galima teigti, kad projekto metu prieita prie išvados, kad vertinimas yra ta sritis, kuriai tobulinti praktikai ir politikos formuotojai, siekiantys inkluzinio ugdymo plėtros, turėtų skirti žymiai daugiau dėmesio.

Išsamios informacijos apie įvairias šio projekto veiklas ir rezultatus skaitytojai gali rasti projekto raporte *Vertinimas inkluzinėje aplinkoje – raktiniai politikos ir praktikos aspektai*. Jame pateikti pagrindiniai pirmojo projekto etapo rezultatai. Raportas parengtas, apibendrinus 23 šalių ekspertų pateiktą informaciją apie teisinį vertinimo

reglamentavimą ir pačius vertinimo būdus, paplitusius jų šalių švietimo sistemose. Taip pat yra parengta šio raporto santrauka-skrautė.

Be to, iš Agentūros tinklapio galima atsisiųsti medžiagos, atspindinčios ekspertų diskusijas nagrinėjtais klausimais:

Inkluzinio vertinimo diegimas – atspindi politikos formuotojų ir praktikų nuomones apie jų patirtis, apibendrina raktinius aspektus inkluzinio vertinimo diegimo srityje.

Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, vertinimas, skatinantis jų mokymąsi – nagrinėja Vertinimas dėl mokymosi sampratą ir jos diegimą, ugdant mokinius, turinčius SUP.

Išoriniai inkluzinio vertinimo rodikliai – pristato eilę išorinių rodiklių ir su jais susijusių prielaidų. Šia medžiaga gali tapti rekomendacijomis, siekiantiems

tobulinti vertinimo sampratą, teisinį reglamentavimą, vertinimo procedūras ir būdus.

Kipro rekomendacijos dėl inkluzinio vertinimo – tai šalių delegatų, dalyvavusių Limassolyje 2008 metais vykusioje konferencijoje, diskusijų ir bendrų išvadų santrauka. Tai bendrai parengtos Europos politikams skirtos rekomendacijos apie mokinių vertinimo procesų, skatinančių inkluziją, tobulinimo kelius. Kipro švietimo ministras *Kipro rekomendacijas* yra išsiuntęs visiems savo kolegoms Europos šalių ministerijose.

Vertinimo inkluzinėje aplinkoje interneto svetainėje – (<http://www.european-agency.org/agency-projects/assessment-in-inclusive-settings>) pristatyta visa medžiaga, parengta per 3 metų projekto laikotarpį. Ten taip pat pateikti šalių deleguotų ekspertų kontaktiniai duomenys, 1 ir 2 projekto vykdymo etapų metu surinkta informacija. Šalia anksčiau išvardytų publikacijų svetainėje yra patalpinti:

- *Šalių raportai*, patikslinti, atsižvelgus į projekte vartotas sąvokas;
- *Rekomendacijų matrica*, parengta kaip įrankis, turintis padėti svetainės lankytojui susieti rekomendacijas, pateiktas projekto 1 etapo ataskaitoje, su šalių raportuose šiuo klausimu pateikta medžiaga;
- *Ne Europoje išleistos literatūros apžvalga*;
- *Vertinimo išteklių vadovas*, pateikiantis vartotojui 25 šalių patirties apžvalgą, parengtą projekto antrajame etape.

Išsamesnės informacijos prašom ieškoti: www.european-agency.org/agency-projects/assessment-in-inclusive-settings ar: secretariat@european-agency.org

NAUJIENOS IŠ AGENTŪROS ŠALIŲ NARIŲ

DANIJA – Jungtinė akcija: Stimulus inkluzinio švietimo plėtrai

Peder Lykke mokykla, bendradarbiaujanti su pedagoginio psichologinio konsultavimo tarnyba (PPR) Kopenhagoje (Danija), drauge su Europos specialiojo ugdymo plėtros agentūra ieškojo naujų tėvų įtraukimo į mokyklos bendruomenės gyvenimą būdų, vykdydamos projektą, pavadintą Jungtine akcija.

Šio projekto inicijavimo ir vykdymo centre buvę du profesionalai – Kirsten Hansen, Plėtros konsultantas ir Jette Lentz, Psichologinės tarnybos vadovė – projektą apibūdina taip:

„Mes padedame vietos politikams, dirbantiems Kopenhagos miesto savivaldybės Vaikų ir jaunimo reikalų departamente, parengti specialiųjų poreikių mokinių inkluzinio ugdymo strategiją ir metodus. Projekto „Jungtinė akcija“ veiklos buvo pristatytos ne tik mūsų tarnybai priskirtoje miesto dalyje (Vidiniame mieste), bet ir kitose Kopenhagos dalyse veikiančiose mokyklose. Be to, ir mūsų PPR dirbantys psichologai ėmė labiau remtis visuminiu požiūriu į problemų sprendimą.

Kopenhagos savivaldybė nusprendė inicijuoti specialiojo ugdymo reformą, kad užtikrintų specialiųjų poreikių mokinių inkluziją į bendrojo lavinimo mokyklas. Ši reforma buvo pradėta tuo pat metu kaip ir mūsų projektas, kad mes galėtume daryti teigiamą įtaką procesams ir paskleisti reikiamą informaciją

visiems suinteresuotiems Vaikų ir jaunimo reikalų departamento administracijos pareigūnams.

Kopenhagos miesto rotušėje 2008 m. rugsėjo mėnesį mes surengėme konferenciją. Agentūros projekto Vertinimas inkluzinėje aplinkoje dalyviai drauge su Danijos mokslininkais pristatė savo nuostatas dideliame skaičiui specialistų praktikų ir savivaldybės politikų, kurių funkcija – priimti sprendimus. Mes taip pat parengėme DVD apie projektą (norinčius gauti išsamesnės informacijos prašome naudotis toliau

pateiktais kontaktiniais duomenimis).

Nuo to laiko reikalai ėmė sparčiai gerėti. Iš 8 dalių, į kurias yra padalytas Kopenhagos miestas, Vidinio miesto dalis buvo išskirta kaip pirmaujanti minėtos reformos vykdymo srityje. Atlikti darbai galėtų būti laikomi tam tikru veiklos modeliu, kurį galima būtų diegti ir kitose miesto savivaldybės teritorijos dalyse.

Mes buvome išskirti ir įvardyti pirmaujančiais, nes buvome įsitraukę į Agentūros projektinę veiklą, o jos metu galėjome susipažinti su Europoje vykstančiais ženkliais pokyčiais mokinių vertinimo srityje. Mūsų projekto metu turėjome puikią galimybę panaudoti tarptautinę informaciją ir įgytą patirtį, įtakoti švietimo politikos, skatinančios inkluziją, formavimą Kopenhagos miesto savivaldybėje.“

Daugiau informacijos suteiks: Kirsten Hansen, Plėtros konsultantas, e-mail: Kirsha@Buf.Kk.Dk, ar Jette Lentz, Psichologinės tarnybos vadovė Vaikų ir Jaunimo reikalų departamente, e-mail: Jette.Lentz@Buf.Kk.Dk, taip pat Kopenhagos miesto savivaldybės departamentas (Danija).

GRAIKIJA – Šiuolaikinės reformos senojoje Graikų švietimo sistemoje

Graikijos Vyriausybė pastaruoju metu iškelė eilę naujų strateginių uždavinių, susijusių su aukštojo mokslo pakopa. Vyriausybė parėmė 2004–2007 m. iniciatyvas suderinti savo aukštojo mokslo sistemą su Europos standartais ir rodikliais.

Iškeltas uždavinys peržiūrėti esamus ir parengti teisės aktus, reglamentuojančius: a) švietimo įstaigų struktūrą, b) naujos agentūros, kuri turėtų pripažinti kvalifikacinius laipsnius, veiklą (L 3328/2005), c) aukštojo mokslo kokybės užtikrinimą (HE), d) galimybę mokytis visą gyvenimą baigusiems studijas ir studijuoti jungtinėse studijų programose (L 3369 & 3404/2005), e) Tarptautinio universiteto Graikijoje įsteigimą (L3391/2005) ir kitus teisės aktus, apibrėžiančius IKT panaudojimą švietime, profesinio mokymo, lygių vyrų ir moterų teisių švietime užtikrinimą, stojimo į aukštąsias ir priėmimo kriterijus. Du raktiniai pokyčiai verti išsamesnio komentaro:

1. Reformos inkliuzinių mokyklų veiklos srityje – visi mokiniai mokosi valstybinėse bendrojo lavinimo mokyklose, kurios atsižvelgia į mokinių ypatingus ugdymosi poreikius; pavyzdžiui, ugdant etninių mažumų mokinius, mokinius, turinčius SUP ir t. t. Tačiau atskiros mokyklos buvo įsteigtos musulmonų mažumai priklausantiems mokiniams.

2. Reformos mokytojų rengimo srityje – nuo 2005–2007 metų Pedagoginis institutas vykdo reikšmingą pertvarką mokytojų rengimo ugdyti mokinius, turinčius SUP, srityje. Specialiojo ugdymo įstatyme teigiama, kad „Mokytojai, dirbantys specialiosiose mokyklose ir inkliuzinėse mokyklose privalo pakartotinai mokytis programose, kurias vykdo Regioniniai mokytojų rengimo centrai“ kaip ir kiti norintys tapti pradinių ar vidurinių mokyklų mokytojais, kaip numato Įstatymo 4 str. (pvz. visi mokytojai įgyja pasirengimą ugdyti SUP turinčius mokinius). Nuo 2004 m. buvo įdiegtos šios programos:

IKT panaudojimas mokymo procese: 100 valandų programa vykdoma trimis moduliais: a) IKT panaudojimo pamokose mokslinis pagrindimas, b) IKT rengimo ir mokyklos aprūpinimo jomis procesas ir c) sunkumai, pasitaikantys ugdymo procese naudojant IKT, ir jų sprendimo būdai.

Mokymasis naudotis naujausiomis technologijomis: 96 valandų programa, išskirta į dvi dalis, a) mokytojų naudojimosi kompiuteriu įgūdžių tobulinimas, b) naujausių technologijų panaudojimas ugdymo procese.

Vertinimas ir keitimasis nuomonėmis: Mokytojų iškeltų problemų, su kuriomis jie susidūrė, naudodami naujus vadovėlius praeitais mokslo metais, aptarimas ir vadovėlių tinkamumo įvertinimas.

Kaip ugdyti įvairių ugdymosi poreikių turinčius mokinius: 50 valandų programa, kurioje tobulinasi pradinių ir vyresnių klasių mokytojai skirta suteikti žinių, praktinių įgūdžių ir patobulinti kompetencijas, reikalingas ugdant neįgalius ir ypatingų gabumų turinčius mokinius inkliuzinėje aplinkoje, o taip pat turinčius elgesio problemų (agresyvius, linkusius smurtauti, sutrikusių emocijų) ir mokinius, kilusius iš skirtingos kultūrinės aplinkos.

Daugiau informacijos suteiks: Maria Palaska-Ioannidis, Nacionalinė koordinatore Agentūrai: mpalask@sch.gr arba Maria Michaelidou, Agentūros atstovų tarybos narė: smi@acm.org

ISPANIJA – „Tots músics, tots diferents“ (visi muzikantai, visi skirtingi)

Valensijos regionas visoje Ispanijoje garsėja savo muzikavimo tradicijomis; jame įsikūrę daugelis žinomų muzikantų ir muzikų asociacijų, puoselėjančių muzikinį švietimą. Torrento miestas yra puikus pavyzdys: jame veikia Auditorium ir kelios muzikų asociacijos, kurios drauge su Profesionaliosios muzikos konservatorija kuria gyventojų muzikiniam lavinimui palankią aplinką.

Torrento miesto konservatorijos studentai įgyja muzikinio išsilavinimo pagrindus, vėliau ir profesionalių muzikų kvalifikacinius laipsnius. Nuo 1971 m. veikianti įstaiga nuolat plėtojo savo švietimo paslaugų asortimentą. Dabar joje dirba 62 dėstytojai, 8 administracijos darbuotojai, veikia tarnybos, padedančios užtikrinti sklandžias 540 studentų studijas.

2003, paskelbtais Neįgaliųjų metais Europoje, Valensijos autonominio regiono Švietimo ministerija pritarė Konservatorijos darbuotojų parengtam projektui „Tots músics, tots diferents“ (visi muzikantai, visi skirtingi) kuris pirmą kartą Ispanijoje sudarė galimybę asmenims, turintiems SUP, studijuoti ir įgyti pirminį muzikinį išsilavinimą.

Posakis „Tots músics, tots diferents“ reiškia, kad negalia nėra priežastis, dėl kurios vaikas neturėtų mokytis muzikos.

Po penkerių metų, 12 studentų, dalyvavusių šiame eksperimentiniame projekte, toliau sėkmingai studijuoja, yra pasiekę gerų mokymosi ir socialinės

integracijos rezultatų. Šios sėkmės nebūtų buvę, jei ne didžiulis vietos švietimo bendruomenės entuziazmas ir pastangos, o taip pat valstybės institucijų (Švietimo ministerijos, Torrento miesto tarybos) ir kelių privačių kompanijų (pvz., Viduržemio jūros regiono banko) palaikymo.

Šis švietimo projektas pelnė antrojo laipsnio prizą aukštųjų mokyklų, siekusių apdovanojimų už aukštą studijų kokybę 2006 metais, tarpe ir gavo Švietimo ministerijos apdovanojimą – „Marta Mata Award“. Be to, laimėjo pirmojo laipsnio „2007 metų prizą, skiriamą centrams, vykdžiusiems naujus projektus, skirtus studentams, turintiems SUP.“

Šis inovatyvus projektas, pradžioje buvęs tik eksperimentu, pakeitė tradicines Muzikos konservatorijos nuostatas, ko pasėkoje įvyko esminių pokyčių šioje mokykloje. Pavyzdžiui, dėstytojai pradėjo tobulintis, siekdami įgyti atitinkamų įgūdžių, pradėjo keistis jų požiūris į neįgaliųjų gebėjimus, buvo rekonstruotos patalpos, pritaikytos studijų programos, dėstytojų metodikos, pritraukta daugiau resursų.

Šis projektas padėjo žengti didelį žingsnį pirmyn link socialinio solidarumo ir teisingumo, atskleidžiamas alternatyvų, kuriomis gali naudotis labai pažeidžiami jaunuoliai, pasirinkdami menų studijas.

Daugiau informacijos suteiks: Yolanda Jiménez Martínez, nacionalinė koordinatore: yolanda.jimenez@educacion.es, Manuel Tomás Ludeña, Torrento konservatorijos direktorius, manuel_tomas@conservatoritorrent.net

PRANCŪZIJA – Du nauji tyrimai ir ugdymo inovacijos

Paryžiuje, 2009 m. sausio 27–29 d. vyko simpoziumas tema „Uoslė, atmintis, ir mokymasis“. Tai buvo pirmasis asociacijos „Neįgalumo ir jutimų tyrimo grupė“ surengtas renginys.

Ju du mokslininkų darbuose gvildenamus klausimus, susijusius su penkių juslių tyrimais, buvo sutelktas dėmesys šio renginio pradžioje: kaip galime panaudoti jusles, kurias turi net žmogaus embrionas, komunikavimui ir neįgaliųjų ugdymo proceso patobulinimui?

Šis simpoziumas surengtas Europos mokslo apie skonį centro, esančio Dižone, ir Nacionalinio neįgaliųjų jaunuolių ir pritaikyto ugdymo instituto (INS-HEA, Suresnes) bendradarbiavimo dėka. Buvo ypač daug dėmesio skiriama uoslės pojūčiui, gebėjimui jausti kvapus, t. y. jutimui, apie kurį retai kalbama, nors jis turi didžiulę reikšmę pasaulio pažinimo procese – padeda pastebėti, įsiminti, patirti malonių emocijų.

Šio simpoziumo uždaviniai buvo šie: apžvelgti turimus mokslinių ir empirinių tyrimų rezultatus; atskleisti, kaip uoslės pojūtis gali įtakoti mokymąsi, ir būti ypač svarbus neįgaliųjų vaikų ir jaunuolių ugdyme; paskatinti plėtoti bendradarbiavimą, naujus susitikimus ir keitimąsi patirtimi šioje srityje.

Simpoziume „Uoslė, atmintis, ir mokymasis“

dalyvavo įvairių šalių mokslininkai, specialistai, dirbantys sveikatos apsaugos ir švietimo srityse, uoslės pojūčių ekspertai ir neįgaliųjų vaikų tėvai. Uoslė buvo tirta įvairiais aspektais ir pūviais, nagrinėta asmeninė patirtis, sąsajos tarp jaučiamo kvapo, emocijų ir atminties, įtakos neįgaliųjų ugdymosi veiksmingumui, ir kvapų panaudojimo galimybės neįgaliųjų žmonių gyvenimo kokybei gerinti.

Neįgaliųjų vaikų apgyvendinimas – 12 ½ dienos trukmės programoje dalyvavo 120 asmenų, dirbančių su vaikais didžiausiame Prancūzijos šiaurėje esančiame mieste.

Programa kėlė du uždavinius: ugdyti žmonių supratimą apie neįgaliųjų ugdymo galimybes įprastose ugdymo įstaigose ir sudaryti galimybę specialistams, dirbantiems su sveikais vaikais pasidalyti patirtimi ir padirbėti drauge.

Buvo nagrinėjamos šios temos:

- Teisės aktai ir neįgaliųjų vaikų ugdymo programos;
- Galimi bendradarbiaujančių partnerių ir asociacijų tinklai;
- Neįgaliųjų ugdymo klausimai, sutrikimai ir sunkumai, susiję su pagalbos teikimo, apgyvendinimo, ugdymo vietos parinkimo problemomis.

Agentūros raportas „Ankstyvoji intervencija vaikystėje: padėties Europoje analizė – rekomendacijos“ buvo išdalintas visiems renginio dalyviams ir išsamiai nagrinėtas.

Ši programa bus laikoma eksperimentine ir diegiama dar dviejuose miestuose, o po to, matyt, pasiūlyta įgyvendinti visoje šalyje.

Daugiau informacijos gali suteikti: Nel Saumont, nacionalinis koordinadorius Agentūroje: international@inshea.fr

PORTUGALIJA – Redaktoriaus skiltis padeda tobulinti raštingumą

Kol kas yra pasirodžiusios tik dvi tokios knygelės, tai: *O Segredo do Sol e da Lua* ir *O Gato Gatão Poeta de Profissão*. Kiekviena parengta keturiais skirtingais formatais: (i) parašytas tekstas ir interaktyvus DVD, kuriame yra dvi audio versijos; (ii) adaptuotas tekstas, pateiktas panaudojus Piktografinių bendravimo simbolių sistemą; (iii) portugalų gestų kalba (iv) Brailio raštu. DVD taip pat esama pateiktų paprastai ir žaismingai pateiktų rekomendacijų vartotojams.

Nepriklausomai nuo skaitytojų gebėjimų, vaikai ir suaugę dabar jau turi priemonę savo raštingumo plačiąja prasme įgūdžiams tobulinti.

Portugalijoje CERCICA leidykla pradėjo leisti knygučių, parengtas taip, kad jas gali skaityti visi vaikai. Leidyklos iniciatyvą parėmus Švietimo ministerijai ir Cascais miesto rotušės administracijai, buvo suburta profesionalų komanda, kuri bendromis pastangomis sugebėjo užpildyti ligi šiol egzistavusią tuščią nišą Portugalijos knygų rinkoje.

Daugiau informacijos galima rasti:
<http://www.editoracercica.com/>

ISLANDIJA – Universito programa skirta sutrikusio intelekto asmenims

22 studentai š. m. birželio 20 d. baigė Islandijos universitetą ir gavo specialius diplomus, išduodamus absolventams, turintiems SUP.

2007 metų rudenį Islandijos universitetas pirmą kartą istorijoje pasiūlė studijų programą, pritaikytą sutrikusio intelekto asmenims. Ši programa susideda iš dviejų modulių, kurių metu atliekamas tiriamasis darbas, ir visa tai vyksta Socialinių studijų fakultete. Ši inovacija atitinka tarptautinių organizacijų politiką, skatinančią teikti pagalbą asmenims, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, taip pat JT Žmogaus teisių deklaracijos ir Islandijos universiteto nuostatas.

Pagrindinis šios studijų programos tikslas buvo suteikti galimybę sutrikusio intelekto studentams

dalyvauti visuomenės gyvenime. Minėtieji studentai dalyvaudavo kai kuriose paskaitose drauge su kitais, tačiau programoje buvo numatyta ir dėstytojų-mentorių individualiai teikiamos pagalbos sistema.

Tiek dėstytojai, tiek patys studentai labai aukštai įvertino galimybę dirbti drauge šioje programoje, džiaugėsi nauja, įgyta per dvejų metų laikotarpį, patirtimi. Dėstytojai, administravę šią programą, teigė, kad pastebimai išaugo studentų savivertė, patobulėjo jų socialiniai įgūdžiai, studijavusieji įgijo žinių ir įgūdžių pasirinktoje studijuoti srityje. Neįgalūs studentai ypač pabrėžė vertinantys galimybę studijuoti drauge su proto negalios neturinčiaisiais, nors būtent ši aplinkybė buvo laikoma programos rizikos veiksniu, tačiau, kaip pasirodė, ji neturėjo jokios neigiamos įtakos sutrikusio intelekto žmonių studijų sėkmei.

Informacijos gali suteikti: Bryndís Sigurjónsdóttir, nacionalinė koordinatorė Agentūroje: bryndis@bhs.is

ŠVEDIJA – Kasdienis mokinių su fizine negalia gyvenimas mokykloje: etnologinis tyrimas

Mokiniai, turintys fizinę negalią, mokykloje kasdien patiria įvairių socialinių situacijų, kurias galima apibūdinti kaip inkliuziją arba atskirtį. Šių mokinių mokyklinė kasdienybė yra komplikuoja ir reikalauja iš visų mokyklos darbuotojų: mokytojų, asistentų, mokyklos vadovų, o taip pat vietos valdžios administracijos geranoriškumo ir pastangų.

Šio tyrimo metu siekta išsiaiškinti: kokia gi yra iš tikrųjų fiziškai neįgalių vaikų mokyklinė kasdienybė? Tyrimo metodologija buvo tokia: remtasi konstruktyvizmo paradigma; situacija nagrinėta iš kiekvieno vaiko ir kitų vaikų perspektyvos; atlikta etnografinė ir kultūrinė analizė. Tyrimo metu vaiko kasdienė veikla mokykloje išnagrinėta detalai ir įvairiais aspektais.

Mokykloje puikiai atsiskleidžia mokinių socialiniai ryšiai. Būna įvairių sąveikos formų tarp neįgaliojo ir sveikų mokinių, kartais fiziškai neįgalūs mokiniai yra „priimami“ savo bendraamžių, o kartais patiria tikrą atskirtį. Šių mokinių socialinę situaciją galima būtų apibūdinti kaip sudėtingą. Pavyzdžiui, šie mokiniai dalyvauja daugybėje įvairių ugdymo proceso veiklų, jie atsiduria įvairiose situacijose. Mokyklos struktūra, ugdymo proceso organizavimo ypatumai, jos bendra kultūra, ir, žinoma, patys mokiniai šiose sąveikose vaidina svarbiausią vaidmenį.

Kita svarbi sritis yra mokymasis ir žinių bei įgūdžių

tobulinimas. Mokyklos pedagogai ir mokinių tėvai išreiškė susirūpinimą dėl galimo nepakankamo šių mokinių ugdymosi veiksmingumo ir pažangos bei pageidavo apie tai gauti daugiau informacijos. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad mokiniai turi individualių ugdymosi poreikių. Pavyzdžiui, kai kuriems reikia daugiau laiko užduotims atlikti, mokytojai ugdymo metodus turėtų pritaikyti mokinių gebėjimams ir poreikiams, todėl mokytojams būtina tobulinti profesines kompetencijas.

Tyrėjai teigia, kad esama stipraus inkliuzijos sampratos palaikymo, tačiau ir daug netikrumo dėl jos diegimo praktikoje. Mokiniai, turintys kompleksinę negalią, ligi šiol yra didelis iššūkis mokyklai, siekiančiai būti lanksčia, atvira ir kokybiškai individualizuoti ugdymo procesą.

Kitos tyrimo išvados: būtinas mokytojų pasišventimas savo profesijai, taip pat pripažinimas, kad pasitaiko šių mokinių atskirties, atmetimo momentų, kurie ne visuomet pastebimi, kad egzistuoja tam tikra santykių, pagrįstų galia, hierarchija. Taigi, visiems, mokytojams ir mokyklos vadovams būtina permąstyti inkliuzinio ugdymo strategijas.

Daugiau informacijos gali suteikti:
Göran Nygren, Upsalos universitetas: goran.nygren@etnologi.uu.se
Ataskaitą galima parsisiųsti švedų kalba iš interneto svetainės:
<http://publications.uu.se/abstract.xsql?dbid=9351>

LIUKSEMBURGAS – Nauja „pagrindinė mokykla“

2009 m. sausio 21 d. buvo balsuota už trijų įstatymų „dėl pagrindinės mokyklos“ priėmimą. Jų visų įgyvendinimas vienu metu reiškia, kad iš esmės pertvarkomas ugdymo organizavimas, taip pat ir turinys pagrindinėje mokykloje, t. y. pirmaisiais devyniais pagrindinės mokyklos metais. Tai reikalinga tam, kad visi mokiniai galėtų pasiekti geresnių ugdymosi rezultatų. Įstatymai įsigaliojo 2009 m. rugsėjo mėnesį.

Dabar kiekviena mokykla, įgyvendinanti privalomą pagrindinio ugdymo programą, turės galimybę diferencijuoti ugdymą, priimti savarankiškai sprendimus ir diegti savo iniciatyvas, pritaikydama ugdymo programas. Pagrindinės programos diegimo 2009–2010 metais kryptys:

Mokymosi ciklai – nuo 2009 m. rugsėjo visos priešmokyklinio ugdymo ir pradinės mokyklos bus vadinamos pagrindinėmis, ugdymas jose vyks keturiais ciklais. Šie ciklai pakeis ligi šiol vyravusius tradicinius mokslo metus.

Pedagogų komandos – kiekvienoje mokykloje, visi asmenys, kurie moko ir kurie ugdo mokinius iš to paties mokymosi ciklo, konsultuos vieni kitus

ir dirbs komandomis.

Multiprofesinės komandos – kiekviena pagrindinė mokykla turės galimybę pasikviesti multiprofesinę komandą. Sudaryta iš įvairių sričių specialistų, ji teiks pagalbą specialiujų poreikių mokiniams.

Kompetencijų ugdymas – pagrindinis reformos tikslas, kad ugdymo turinys ir ugdymo procesas būtų nukreipti į mokinių kompetencijų ugdymą. Pedagogų komandos sieks, kad mokiniai įgytų tas kompetencijas, kurias turėtų įgyti kiekvieno baigiantis tam tikram mokymosi ciklui. Mokytojai kurs atitinkamą ugdymosi aplinką, skatinančią mokinius konstruoti savo žinias, įgyjant kompetencijų.

Nauji vertinimo įrankiai – bus pradėti naudoti, kad būtų lengviau pastebėti tuos įgūdžius, kurių mokinyš jau įgijo, ir ko dar jam reikėtų išmokyti, kad įgytų numatytų kompetencijų.

Mokyklos sėkmės planas – kiekviena mokykla parengia mokyklos sėkmės planą, kuriame numato tikslus, kurių ji sieks, kad mokiniai mokymosi patirtų sėkmę. Tam, kad mokyklos galėtų įgyvendinti savo tikslus, joms leista tam tikrose ribose savarankiškai priimti sprendimus, t. y. suteikta tam tikra autonomija. Jos gali prisitaikyti bendrus ugdymo planus, pasirinkti mokymo priemones, įvairiai grupuoti mokinius ir t. t.

Mokyklų komitetai – 2009 m. vasarą kiekviena mokykla sudarė mokyklos komitetą ir paskyrė jo pirmininką. Nuo sekančių metų šių komitetų paskirtis – padėti mokyklos organizacijai parengti mokyklos sėkmės planą, aprobuoti mokyklos pasirinkimą dėl mokymo priemonių ir dirbti su tėvais.

Daugiau informacijos rasite: www.men.lu

BELGIJA (FLAMANDŲ BENDRUOMENĖ) – Siūlymas dėl naujo pagalbos mokiniams modelio

pradinukų turėjo elgesio problemų arba autizmo spektro sutrikimą. 16% 12–18 metų amžiaus mokinių reikėjo didesnių pritaikymų; iš jų 8,9% turėjo nežymų intelekto sutrikimą ir/ar mokymosi negalią; 3,4% visų vidurinės mokyklos mokinių buvo nustatyti elgesio arba autizmo spektro sutrikimai.

Pasirodė, kad nauja metodika yra validi ir patikima, tačiau esama ir tam tikro nerimo. Mokyklų bendruomenės dar nėra pasirengusios ja naudotis. Reikėtų ženklių investicijų į mokytojų kvalifikacijos tobulinimą (perkvalifikavimą), siekiant, kad mokyklų bendruomenės įgytų kompetencijų, būtinų plėtojant inkluzinį SUP turinčių mokinių ugdymą. Be to, kad ši metodika veiktų, reikia išmokyti Mokyklų psichologinių tarnybų (SPS) specialistus naudotis ICF-CY. Šie mokymai reikalingi dėl to, kad SPS komandos išmokyti atsižvelgti ir įvertinti vaikų gebėjimus iš bio-psycho-socialinės perspektyvos, taip pat giliau išvelgtų jų turimus poreikius, o pats kompleksinis mokinių poreikių vertinimas taptų kokybiškesnis, būtų dinamiškas, padedantis atskleisti kiekvieno vaiko potencialą, stiprybes, (išstumtų dabar plačiai paplitusį psichometrinių vertinimą). Šio proceso metu turėtų būti deramai ištirti ir aplinkos veiksniai, tokie kaip šeimos ir mokyklos aplinka. Pasikeitus Vyriausybei pristatytoji sistema plačiai diskutuojama politikų ir kol kas ji praktikoje nediegiama.

Flamandų švietimo ministras, siekdamas paskatinti inkluzijos plėtrą mokyklose, kaip to reikalauja nūdienos reikalavimai, parengė planą, kuriuo vadovauja, ar mokinys pasirinko bendrojo lavinimo ar specialiąją mokyklą, jis turi gauti tokią pačią reikiamą pagalbą.

Pagal WHO (ICF) negalios modelį naujasis modelis pirmiausia numato: būdus apibrėžti ugdymo programos pritaikymo ir pagalbos lygį, atsižvelgiant į specifinius vaiko poreikius. Klasifikacijos matrica buvo parengta, o specialieji poreikiai apibūdinti kaip mokiniui reikiamos pedagoginės pagalbos lygis ir patiriamų sunkumų klasteriai.

Siekiant patikrinti naujo modelio validumą ir patikimumą, buvo pasirinkta 8 648 mokinių imtis (iš 1 109 909 mokinių 2,5–18 metų amžiaus populiacijos) iš bendrojo lavinimo ir specialiųjų pradinųjų ir vidurinių mokyklų ir „paskirta“ vieta apskaičiavus mokinio poreikius pagal naują matricą. 73 Mokyklų psichologinių tarnybų (SPS) psichologai buvo paprašyti įvardyti mokinių SUP pagal naujus kriterijus. Buvo parengtas praktinis vadovas ir skaitmeninė forma, parengtas specialus portalas ir duomenų bazė.

Buvo nustatyta, kad apie 20% pradinukų turi tam tikrą SUP. Iš jų 12,5% turėjo nežymų intelekto sutrikimą ir/ar mokymosi negalią, o 3,3% visų

Daugiau informacijos suteiks:
Jo.lebeer@ua.ac.be & elke.struyf@ua.ac.be – Antverpeno Universitetas
marijke.wilssens@arteveldhehs.be – Artevelde Specialiųjų pedagogų rengimo koledžas
theo.mardulier@ond.vlaanderen.be – Flamandų švietimo ir profesinio rengimo ministras ir Agentūros atstovų tarybos narys

VOKIETIJA – Ratifikuota JT neįgaliųjų teisių konvencija

2009 m. kovą buvo ratifikuota JT konvencija. Vokietija įsipareigojo savo veiksmus grįsti inkluzijos principu. Schleswig-Holstein žemėje šie metai švietimo sistemoje buvo pažymėti moto: „drauge yra geriau“.

2009 m. balandį Ute Erdsiek-Rave, Schleswig-Holstein žemės švietimo ministras, pažymėjo, kad: „*Visos šalies pedagogika turėtų keistis. Nes inkluzinis ugdymas nereiškia, kad patys vaikai privalės prisitaikyti prie esamų mokyklų; turės būti priešingai. Paprastai kalbant, inkluzinė bendrojo lavinimo mokykla yra tokia mokykla, kuri priima kiekvieną vaiką, o ypač jei jis turi sveikatos, socialinių ar ugdymosi, ar elgesio problemų.*“

Proceso pradžia galima laikyti Rendsburge vykusį tarptautinį simpoziumą, kuriame dalyvavę

Vereint für gemeinsame Bildung.

Nationale Konferenz zu Artikel 24 des VN-Übereinkommens über die Rechte von Menschen mit Behinderungen

specialistai iš Vokietijos, kitų Europos šalių, Agentūros šalių narių aktyviai dalijosi patirtimi šioje srityje. Turėtų būti surengta daugiau tokių konferencijų, kurios padėtų parengti veiksmų planą dešimčiai metų ir kuriuo vadovaujantis praktikoje būtų diegiamos konvencijos nuostatos (pritaikomi įstatymai ir jų įgyvendinimą lydintys teisės aktai, finansavimo modeliai, užtikrinantys švietimo mokyklų tapimą inkluzinėmis.

2009 m. liepos 1d. įvyko nacionalinė konferencija, skirta JT Konvencijos 24 str. apibrėžiančiam neįgaliųjų teises, nagrinėti.

Joje dalyvavo Karin Evers-Meyer ir Federalinės socialinių neįgaliųjų reikalų ministerijos pareigūnai, kurie pristatė šalyje vykusios kampanijos „Visi įtraukti! Nauja JT Konvencija“ rezultatus.

Išleistame leidinuke aprašyti įsipareigojimai, kuriuos reikės įgyvendinti švietimo sistemoje. Rašoma, kad reikės parengti inkluzinio švietimo plėtros veiksmų planą; įvardytos priemonės švietimo prieinamumui užtikrinti, sąlygom studijuoti universitetuose sudaryti. Be to, aptartos galimybės kurti suderintą socialinių paslaugų teikimo sistemą. „Visi įtraukti!“ vyko nuo sausio iki kovo, per tą laikotarpį Federalinė socialinių neįgaliųjų reikalų ministerija ir 22 asociacijos, besirūpinančios JT Konvencijos nuostatų diegimu įvairiose srityse, surengė aštuonias konferencijas.

Skaitmeninė leidinuko apie kampanijos rezultatus versija pateikta:
<http://www.alle-inklusive.behindertenbeauftragte.de/>

JUNGTINĖ KARALYSTĖ (Anglija) – Visų pasiekimai: vaikų ir jaunuolių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, neįgaliųjų pasiekimų gerinimas

„Visų pasiekimai“ yra pilotinis projektas, kurio tikslas padidinti vaikų ir jaunuolių, turinčių SUP, savivertę ir ambicijas, sudarius jiems galimybę pasiekti geresnių mokymosi rezultatų.

460 mokyklų, veikiančių 10 Anglijos apygardų 2 metus vykdys šį projektą. Nuo 2009 metų rugsėjo juse bus labai individualizuotas ugdymas, pritaikytas vertinimas, pagalbos teikimas, įtraukti vaikų tėvai, vykdoma rezultatų sklaida.

„Mokyklos ir švietimo administracijų atstovai, dalyvaujantys projekte, turės praminti takus geresniam ugdymo proceso individualizavimui. Baigiantis projektui, mokyklose turės būti sukurta tokia atmosfera ir ugdymosi sąlygos, kad mokiniai galėtų pasiekti aukštų mokymosi rezultatų ir suvokti, kad esama daugybės mokymosi būdų ir strategijų, užtikrinančių galimybes įgyti gerų kompetencijų. Vietos švietimo administracijų atstovai, dalyvavę projekte, turės mokėti įsivertinti, kad savo veikla jie tinkamai apibrėžia vaikų specialiuosius ugdymosi poreikius ir organizuoja paslaugą šiems mokiniams teikimą“.

Projektas „Visų pasiekimai“ skirtas padėti didinti savivertę ir ambicijas visų, neišskiriant mokinių, susiduriančių su ypatingais sunkumais. Vaikai ir jaunuoliai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių ir dalyvaujantys projekto veiklose, pasijus saugesni kaip mokiniai, aktyviau dalyvaus mokyklos bendruomenės gyvenime ir gebės visapusiškiau atskleisti savo kompetencijas.

Projekte dalyvavę tėvai labiau pasitikės švietimo sistema ir aktyviau įsitrauks į savo vaikų ugdymo procesą.

Daugiau informacijos gali suteikti:
<http://nationalstrategies.standards.dcsf.gov.uk/node/189431>

Informacija apie leidėjus

Europos specialiojo ugdymo plėtros agentūra yra nepriklausoma, savarankiška organizacija, kurią finansiškai remia valstybės Agentūros narės ir Europos institucijos (Europos Komisija ir Europos Parlamentas). Šio informacinio leidinio rengimą ir leidybą rėmė valstybės Agentūros narės ir Europos Komisijos švietimo, ugdymo ir kultūros bei daugiakalbystės skyriaus generalinis direktoratas: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/index_en.htm

Individualių autorių išdėstytos leidinyje EuroNews nuostatos, nebūtinai atspindi oficialiąjį Agentūros, jos valstybių narių ar Europos Komisijos požiūrį į nagrinėjamą klausimą. Europos Komisija neatsako už

leidinio informacijos panaudojimą.

Ištraukomis leidžiama naudotis, tiksliai nurodžius šaltinį. Skaitmeninę versiją galima atsisiųsti iš Agentūros tinklalapio:
www.european-agency.org

Sekretoriatas:

Østre Stationsvej 33
DK-5000, Odense C
Denmark (Danija)
Tel: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Būstinė Briuselyje:

3 Avenue Palmerston
BE-1000, Brussels
Belgium (Belgija)
Tel: +32 2 280 33 59
brussels.office@european-agency.org

Norinčius įsigyti daugiau leidinio kopijų ar gauti informacijos apie Agentūros veiklą, prašome kreiptis į:

Reginą Labinienę, Lietuvos Respublikos

švietimo ir mokslo ministerijos Specialiojo ugdymo skyriaus vedėja ir atstovę Agentūrai: regina.labiniene@smm.lt

Ši EuroNews versija yra vertimas iš originalo, kurį parengė Agentūra anglų kalba ir kurį verčia Agentūros narės į savo nacionalines kalbas. Informacinio leidinio versiją anglų ar kitomis kalbomis galima parsisiųsti iš interneto svetainės: <http://www.european-agency.org/news/euronews>

Spausdino: Halstan www.halstan.co.uk

Leidžiama šiomis kalbomis: BG, CS, DA, DE, EL, EN, ES, ET, FI, FR, HU, IS, IT, LT, LV, MT, NL, NO, PO, PT, SL, SV

ISSN: 1811-8135

© European Agency for Development in Special Needs Education 2009

EuroNews spausdinamas ant popieriaus, gaminamo, taikant tausojančias technologijas ir balinamo balikliais be elementinio chloro (ECF procesas).

